

HAI-TAHT İDEOLOJİSİ BAĞLAMINDA ERMENİLERİN İŞGAL POLİTİKASI VE HOCALI SOYKIRIMI

Emin ŞİHALİYEV*

ÖZET

Ermenistan çok önemsiz jeopolitik konuma sahip kapalı bir devlettir. Bu durumu göz önünde bulunduran Ermenistan komşu devletlerin toprak bütünlüğünü tehdit eden ve bölgede istikrarı bozmayı hedefleyen en tehlikeli unsur olarak kendi milli ideolojilerinin temelini oluşturan Hai-Taht doktrinine sıkı şekilde sarılmışlardır. Bu doktrin öncelikli olarak Türkiye ve Azerbaycan'a yöneltilmiştir. Ermeniler her iki ülkeye yönelik toprak iddialarını meşrulaştırmak için tarihi tahrif etmeyi ve mitoloji düşünce oluşturmayı planlamışlardır. Sahte tarihçilik metodolojisinden ve mitolojik düşüncelerden yola çıkan Ermeni ideologları ulusal çıkarlarını gerçekleştirmek için terör ve cinayetleri kaçılmaz olarak değerlendirmektedirler. Makalde Ermenilerin Hai-Taht ideolojisi bağlamında işgal politikası analiz edilmiş ve genetik nefretin boyutu olarak Hocalı soykırımının asıl sebepleri araştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Hai-Taht doktrini, “Büyük Ermenistan” ideolojisi, etno-psikolojik travma, Azerbaycan, Hocalı soykırımı

ABSTRACT

Armenia is a geopolitical enclave that is geo-politically very vulnerable. As a reaction to this situation, the thirst for the doctrine “Hai-Takht”, which has an openly confrontational, destructive orientation, is getting stronger on Armenian society. The doctrine is directed against to Turkey and Azerbaijan. To substantiate and implement territorial claims to these countries, it is planned to falsify history and form legendary mythological ideas. From the viewpoint of the consciousness distorted by the mythology holding sway primarily over radical Armenian nationalists, any crime and bloodshed are justified if they are committed in the name of the notorious “justice” demanding which for their people is the leading slogan of their activities. In this article have been analyzed occupation policy of the Armenians in the context of the ideology of Hai-Taht and was researched the main reasons of Khojaly genocide as extend of the genetic hatred.

Key Words: The doctrine of Hai-Taht, The ideology of the Great Armenia, ethno-psychological trauma, Azerbaijan, the Khodjali genocide

* Doç. Dr., Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Nahçıvan Şubesi E-posta: emin.amea@yahoo.com

Giriş

Ermenistan'ın işgal politikasının mahiyetini anlamak için öncelikle Ermenilerin milli ideolojileri olan Hai-Taht doktrini üzerinde durmak gerekiyor. Hai-Taht doktrini Ermenilerin davası, Ermeni ulusal ideolojisinin ve mitolojisinin özüdür. Bu ideolojiye göre, “kaybedilmiş topraklar” Ermenilere iade edilmeli ve “Birleşik Ermenistan” milli devleti oluşturulmalıdır. İddia edilen “kaybedilmiş topraklar” kavramı Türkiye'nin doğu bölgelerini, Azerbaycan'ın Nahçıvan, Dağlık Karabağ ve Kura nehrine kadar olan bölgeleri, Gürcistan'ın Borçalı ve Cavahetiya bölgelerini kapsamaktadır. İddia edilen “kaybedilmiş topraklar” sorunu Ermenileri kendi komşularına karşı düşman tutum takınmaya itmiştir. Son yüzyıl boyunca Ermeniler bu anlayış içerisinde eğitilmiş, “kaybedilmiş topraklar” söylemlerine kendilerini inandırmış ve bunları yeni nesillere aşılamışlardır. Hai-Taht ideolojisine göre, Ermeni ulusal çıkarlarının gerçekleşmesi için silahlı mücadeleler, terör, cinayet ve katliamlar zorunludur. Ermeni ideologlarından Grant Markaryan şunları ifade etmektedir: *“Dünyada yasalar değil, güç egemenliği geçerli olduğu süre zarfında Taşnaksütyun politik ve ideolojik hareketin yanısıra, yasal ve devrimci güç olarak varlığını sürdürmek zorundadır”* (İbrahimli, 2001: 44).

Bu düşünceye göre, devrimci mücadele yönteminin yasadışı olması kabul edilmemekte, fakat hak ve adaletin gerçekleştirilmesi amacıyla makbul ve mümkün araç gibi benimsenmektedir. Bunu diğer Ermeni ideologlarından Edurd Oganesyanyan'ın yaklaşımlarında daha açık görmek mümkündür: *“Adalet kutsal bir değer kadar daima yasadan yüksekte durmaktadır. Bu kutsal değerın gerçekleşmesi için yasaları dikkate almamak, hatta gerekirse kaba kuvveti ile ortadan kaldırmak mümkündür”* (İbrahimli, 2001: 44).

Hiç kuşkusuz kastedilen amaç, Hai-Taht doktrininin de temelini oluşturan ve iddia edilen “kaybedilmiş topraklar”dır. Bu toprakların iadesi için seçilen en uygun araçlar da silahlı mücadeleler, terör ve cinayetlerdir. Tarihte Ermeniler tarafından komşu devletlerin topraklarında başlattıkları iç karışıklıklar, silahlı çatışmalar, katliam ve mezalimlerin, saldırıların ve işgallerin çok sayıda örneği vardır: 1906-1906 yıllarında yapılan soykırım, XX yüzyılın başlarında Doğu Anadolu'da yaptıkları toplu katliamlar, 1917-1920 yıllarında Azerbaycan'da yapılan katliamlar, 1918 yılı Mart-Nisan aylarında Bakü, Şamahı, Gence, Guba soykırımı, 1918-1919 yıllarında Azerbaycanla tüm ilişkileri koparılan Nahçıvan bölgesindeki savaş ve katliamlar, daha sonra 1988 yılından başlayarak devam eden cinayetler ve katliamlar, Hocalı soykırımı, arazi işgalleri ve yeni toprak iddialarına hazırlıklar.

Ermeniler tarafından yapılan tüm cinayetlerin ve felaketlerini esasını “Büyük Ermenistan” iddiaları oluşturmaktadır. Makalede Ermeni ulusal çıkarlarının mitoloji boyutu, Ermenistan’ın işgal politikasının mahiyeti araştırılmış, etno-psikolojik travma durumu analiz edilmiş, Ermenilerin genetik Türk nefretinin boyutu ve bu nefretin bir örneği olan Hocalı soykırımına dikkat çekilmiştir.

Hai-Taht İdeolojisi Bağlamında Ermenistan’ın İşgal Politikası

Hemen belirtelim ki, Ermenistan coğrafi olarak kapalı bir devlettir. Denize çıkışı olmadığı gibi denizlere ve önemli ticari merkezlere olan bağlantıları da güçlü değildir. Bunu göz önünde bulunduran Ermenistan bu konumunu, jeopolitik konumu daha iyi olan komşularına karşı ithamlarda bulunmak suretiyle kuvvetlendirmeye ve açığını kapatmaya çalışmaktadır. Bunun için de komşu devletlerin toprak bütünlüğünü tehdit eden ve bölgedeki istikrarı bozmayı hedefleyen çok tehlikeli yöntem olarak kendi milli ideolojilerinin de temelini oluşturan Hai-Taht doktrinine sıkı şekilde sarılmıştır. Türkiye ve Azerbaycan hedefte olan ülkeler sırasındadır. “Büyük Ermenistan” uğruna her iki devletten toprak koparmak için ilk olarak tarihin tahrif edilmesi ve mitoloji düşüncelerin oluşturulması Ermenilerin öncelikli planları dahilindedir. Gerçekten de genel olarak baktığımızda, ideolojiler öngördükleri programları uygulamak için bazı araçlara – kuvvete (yani şiddet ve zor kullanmaya) sahip olmak zorunda olsalar da, açıklamalarda bulunmak için mitlere (efsanelere) de müracaat ederler. Mit olayların geçmişte nasıl olduğunu veya ileride nasıl olması lazım geldiğini gösteren zihni bir tasavvurdur (Daver, 1993: 278). Herhalde yeryüzünde Ermeniler kadar kendi tarihlerini efsanevi unsurlarla süsleyen ikinci bir millet yoktur. Onlar kendi tarihlerini gördükleri gibi değil, görmek istedikleri gibi yazmış ve bunun propagandasını yapmışlardır. Kendi tarihlerini daha da eskilere götürerek dünya medeniyetini, yazıyı, astrolojiyi, bakır ve demir madenciliğini kendilerinin keşfettiğini ve dünyada insan hayatının Sevan Gölü (asıl ismi Türkçe olan Gökçe gölü) kıyılarından başladığını iddia etmekte¹ ve ayrıca Hıristiyanlığı ilk kabul eden topluluk olarak övünmektedir. (Şaginyan, 1978).

Her fırsatta “Büyük Ermenistan”, “eski millet”, “yeryüzünün ilk milleti”, “Nuh’un evlatları ve torunları” gibi iddialarla kendi tarihlerini M. Ö. 2350 yıllarına kadar götürerek, bu tarihin guya Nuh Peygamber’in torununun torunu olan Hay veya Hayk ile başladığını öne sürmekte, Hz.

¹ Kolıbel Çeloveçestva na Teritorii İstoriçeskoy Armenii: <http://www.azg.am/RU/20020108/2002010817.shtm>

Nuh'un Ermeni kökenli olduğunu ve Ermeni dilinde konuştuğunu belirtmektedirler (Balayan, 1984: 30). Halbuki konuya farklı bir açıdan yaklaşan Ermeni bilim adamı Keğam Kerovpyan "Mitolojik Ermeni Tarihi" isimli kitabında, Hayk ve haleflerini tarihsel simalar olarak değil, Ermeni halkıyla kaynaşan değişik ırkların kişileştirmeleri veya adlandırmaları olarak tanımlamıştır (Kerovpyan, 2000: 86). Böyle bir durumda, Hay tarihsel bir sima olmadığına göre onun Hz. Nuh'un torununun torunu olması da asılsızdır.

Ermenilere göre, guya Hz. Nuh Ermeni olduğundan onun ve evlatlarının ayak bastığı tüm topraklar da kendilerininindir. Bu konuda bazı karanlık meselelere açıklık getirmenin son derece gerekli olduğu kanısındayız. Bilindiği gibi, Ermeniler kendi ideolojileri ile Yahudi ideolojisi arasında bir paralellik kurma çabası içerisindedirler. Yahudi felsefesine ve kutsal kitaplarına göre, guya Tanrı tarafından seçilmiş millet İsrailoğulları'dır ve Tanrı Hz. İbrahim'e rüyasında görünerek, "... Mısır nehrinden (Nil) ta ... büyük nehir olan Fırat'a kadar Kenaniler, Keniziler ... ve Yebusilerin memleketini senin evlatlarına verdim", söyleyerek Nil'den Fırat'a kadar tüm toprakları İsrailoğulları'na hediye etmiştir (Armaoğlu, 1991: 7). Sonradan politik Siyonizm felsefesi doğunca, Yahudilerde bir cihan hakimiyeti mefkuresi meydana gelmiştir.

Aynı politika Ermeni ideolojisinin de bir parçası olarak şekillenmiş ve kendilerinin Tanrı tarafından seçilmiş bir millet olduklarını dünya kamuoyunun bilinçaltına yerleştirmek istemişlerdir. Yahudilerdeki cihan hakimiyeti mefkuresinin aksine, kendilerinde böyle bir mefkurenin gerçekleşemeyeceğini anlayarak sadece Doğu Anadolu ve Kafkasya ile yetinmeyi amaçlayan Ermeniler iddia edilen bu toprakların Hz. Nuh'un torununun torunu olan Hay'a vadedildiğini öne sürmektedirler. Ermeni ideolojisi işte bu iddialar üzerinde pekişmiştir.

Hai-Taht ideologlarından olan ve aşırı milliyetçi görüşleri ile tanınan Ermeni yazar Zori Balayan "Oçaq" isimli kitabında daha da ileri giderek, Nuh Peygamber'in Ermeni olduğunu ve Ermeni dilinde konuştuğunu iddia etmektedir (Balayan, 1984: 30).

Tabii ki, bu tür iddialar bilim adına hiçbir gerçeği kendinde yansıtmamaktadır. Bütün bunlar mitolojik hayallere dayanan gerçekdışı iddialardır. Meseleye dini açıdan bakarsak, Adem Peygamber tüm insanlığın ilk atası sayıldığı gibi, Nuh Peygamber de insanlığın ikinci atası sayılır. Böyle bir durumda, herhangi bir milli kimlik söz konusu bile olamaz. Eğer Hz. Nuh Ermenilerin de iddia ettikleri gibi Ermeni'dirse, o zaman akla ilk

gelen düşünce budur: tüm insanlık Ermenilerden türemiş ve bütün diller Ermeni dili esasında şekillenerek, sonradan deformasyona uğramıştır.

Diğer bir mitolojik tasavvur “Ermeni soykırımı hikayesi”dir ki, bu da Ermeniler tarafından efsaneleştirilmiştir. Kendilerini Nuh’un torunu olan “Haykın çocukları” olarak tanımlayan Ermeniler bu soykırım hikayesini Nuh Tufanı’yla özdeşleştirmekte ve Tanrı tarafından “seçilmiş millet” olduklarını öne sürmektedirler. İddiaya göre, Tufan olayından sonra ermenilerin ne kadar azimli bir halk oldukları ortaya çıkmıştır. Yani Tanrı onları Nuh Tufanı ile sınava çekmiş, Ermeniler de bu sınavdan başarıyla çıkmışlar. İddiaya göre, birinci sınavı başarı ile geçen Ermenileri Tanrı ikinci kez sınava tabi tutmuştur ki, bu da efsaneleştirilen “Ermeni soykırımı hikayesi”dir. Ermeniler arasında yaygın olan inanışa göre, birinci felaket Tufan’dırsa, ikinci felaket de Türklerdir. Söz konusu yaklaşıma göre, Türkler bir doğal afetin gördüğü işlevi yerine getirmekte, bir insan topluluğu olmaktan çok bir tür “yaratık”, her türlü kötülüğü yapabilecek bir yaratık olarak algılanmaktadırlar (Laçiner, 1999: 41). Bu tür yaklaşımı ortaya atılmasında Ermeni Kilisesi’nin olduğunu özellikle vurgulamamız gerekiyor. Seküler alanda daha aktif bir aktör olarak yerini alan Kilise tarafından Ermenilerin bilinçaltına yerleştirilen düşünceye göre, Ermeniler nasıl Tufan’da yok olmamış ve ardından tüm dünyaya yayılarak anavatanlarına geri dönme gücünü bulmuşlarsa, 1916 olaylarından sonra da hayatta kalmayı başarmışlardır (Laçiner, 2003: 103).

Amerikalı bilim adamı Samuel A. Weems: “*Ermeniler Hıristiyan dünyasının içinde sık-sık masallar anlatarak kendilerinin İsa yolunda çilekeş millet olması konusunda fikir oluşturmak istemişler. Bu günlerde Ermenilerin anlattığı masal 20. yüzyılın ilk genosid – 1915 yılında güya 1,5 milyon civarında atalarının Türkler tarafından katledildiği masalıdır*” (Weems, 2004: 62) diyerek bu konuyu açıkça ortaya koymaktadır. Yazar bir başka yerde Ermenilerin sahtekarlıklarını ortaya koymaktadır: “*...Ermenilerin iddiasına göre, guya onların 1,5 milyon kadar ataları öldürüldükden sonra çok iyi Hıristiyan olmaları sebebiyle İsus gibi zuhur etmişler. Her şey bir tarafa, Ermeni liderleri hayali genosidi “çarmıha gerilme”, yeni Ermenistan Cumhuriyeti’nin kurulmasını ise İsus gibi “zuhur etmek”le kıyaslamaktadırlar. Bu sahtekarlıktır!...*” (Weems, 2004: 177).

Samuel A. Weems onları sahtekar adlandırsa da, Zori Balayan’ın yaklaşımı oldukça ilginçtir. Balayan dünyada sadece Ermenilerin yakalanmış olduğu bir hastalıktan bahsetmektedir: “*Hatta doktorlar bile bu hastalığa teşhis koyamıyorlar. Bu, soykırımı uğramış Ermenilerin hastalığıdır. Bu hastalığın tedavisi için Türkiye soykırım yaptığını kabul etmeli ve Ermeni*

halkından özür dilemelidir. Başka bir alternativi yoktur” (Balayan, 1984: 289).

Kuşkusuz, Türkiye’yi özür dilemeye zorlamakta amaç gelecekte Türkiye’den tazminat almak ve geniş topraklar elde etmektir. Bu tür asılsız iddialardan yola çıkan Ermeniler sadece Türkiye’nin Doğu Anadolu illerini değil, Azerbaycan’ın Nahçıvan, Karabağ gibi bölgelerini de kendi toprakları olarak görmektedirler. “Büyük Ermenistan” düşüncesi, Ermeni halkının toplumsal-politik hayatının ana çizgisini oluşturmuş, fanatikçe milli duyguya dönüşmüş ve bütün güçler bu amaç uğruna birleşmişler. Ermenistan’ın kendilerine ait olmayan toprakları zorla komşusu Azerbaycan’dan koparılmasına bu şekilde hak kazandırmasını da bu şekilde yorumlamak mümkündür.

Genel olarak ele alırsak, tarihten beri süregelen savaşların benzer bir yönü bulunmaktadır ki, bu da psikolojidir. Bu etken çatışmaya giren fertlerin motivasyon ve niyetlerinin öğrenilmesini ön plana çıkarmaktadır. Herhangi bir saldırı söz konusu olunca temel unsur olan “Frustrasyon” (yani aldatma, başarısızlık) ihtimali de ön plana çıkıyor. Frustrasyon psikolojik bir durumdur ve herhangi önemli bir amaca ulaşamadığı zaman baş gösteren üzüntü sonucu beliriyor. Frustrasyona olan tepki istek ve hayal dünyasına kapılmada, davranışta baskıya geçmede kendini gösteriyor. Ermeni halkının amacı ve ihtiyacının ne olduğu yukarıda belirtilenlerden anlaşılır. Rus yazar Svetlana Lurye, “*Rusya Ermenilerinin toplumsal bilincinde*” isimli makalesinde yazıyor: “... genellikle Ermenilerde realizm değil, idealizm kazanıyor. Realizm ile idealizm arasındaki mücadele Ermenilerde iç etnik çatışmaların geleneksel mekanizmasıdır. Bu, gerçeklikle mücadeledir. Ermeniler bu gerçeklikte ne yaşaya, ne de buna dayanabilirler...”²

Ermeni yazar Grant Matevasyanın da düşünceleri çok ilginçtir: “... biz hem kendimizi, hem de halkımızı aldatmalı ve yenilgiyi asla kabullenmemeliyiz...”³

Bu iddialar aynı zamanda Ermenilerin etno-psikolojik travmasının da bir ürünüdür ve onun teorik esasını kendi milli güvenlikleri için başlıca tehdit olarak kabul edilen “komşularından duyulan korku” oluşturmaktadır ki, bunun da asıl nedeni Ermenilerin tarih boyu milli devletlerinin olmamasıdır. Genel olarak etno-psikolojik travma durumunu kendine özgü bir şekilde değerlendiren Prof. Vamık Volkan şöyle bir izah vermektedir: “...Milletlerin kimliyinde geçmişte elde ettikleri başarılar ve karşılaştıkları trajediler büyük

² Svetlana Lurye, “Rossiya v massovom soznanii Armyan”, <http://www.polit.ru>.

³ aktaran Svetlana Lurye, “Rossiya v massovom soznanii Armyan”, <http://www.polit.ru>.

rol oynamaktadır. Bunlar “seçilmiş olan zihinsel psikolojik travmalar ve zaferler”dir. Bazı milletler seçilmiş olduklarını düşünerek tarihi gerçeklerden uzaklaşmakta ve mitolojiye yönelmektedirler. Mitoloji düşünceler sık-sık hatırlanmakta ve kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır...”⁴

Ermenilerin geçmişlerinde kazandıkları başarılar olmasa da, onlar kendi kimliklerini korumak için mitolojiye dayanmakta ve kendilerini buna inandırmaktadırlar. Bu bakımdan Ermenilerde böyle bir zihinsel psikolojik travma görülmektedir. Onlar kendilerini kurban edilen millet olarak düşünmektedirler. Yani Ermeniler “zavallı ve iyi”, Türkler ise “kötü ve insanlıktan uzak yaratıklardır”. Dolayısı ile “kurban edilen Ermeniler” Türkler tarafından soykırıma insafsızca uğradıklarına inanmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle, Ermeni kimliği “iyinin kötü tarafından yok edilmesi” denkleminde oturtulmuştur (Gül, Ekici, 2001: 374). Araştırmacı Gündüz Aktan’ın izahına göre Ermeni kimliğinin tarifinin aksini ispat etmek onların kimliklerini yok edeceği için tarihi gerçeklere dair bilgiler zihni sansürden geçirilip kabul görmemekte veya görmezden gelinmektedir (Aktan, 2000).

Bu durum Ermenilerin yarattıkları kendi mitolojik geçmişlerine fanatik derecede bağlı olduklarını göstermektedir. Bu bakımdan soykırım iddiaları Ermeni kimliğini korumak ve “Büyük Ermenistan” iddiasının gerçekleşmesi için elde tutulan en önemli araçtır. Halbuki arşiv belgeleri Ermenilerin soykırıma uğradıklarını değil, aksine soykırım yaptıklarını ispat etmektedir. 1905-1907, 1918 yıllarında Anadolu ve Azerbaycan Türklerine yönelik yapılan katliamlar, 1948-1953 yıllarında Azerilerin kendi topraklarından zorla sürülmeleri, 1988’li yıllardan itibaren yaşanan olaylar, Dağlık Karabağ, Ermenistan-Azerbaycan çatışması, Hocalı soykırımı, Azerbaycan topraklarının % 20’sinin işgal edilmesi bunun en açık ispatıdır. Konuyu bir az daha açalım:

Ermenilerin genetik Türk nefreti XIX yüzyılın sonları ve XX yüzyılın başlarında meydana gelen olaylardan kaynaklanmaktadır. Fakat bu nefretin saldırı ve katliam boyutunun Türkiye’ye karşı yöneltilmesi imkansız olduğundan ve hatta tehlikeli olacağı anlaşıldığından Ermeniler biriken tüm kinini savunmasız Azerbaycan’a saldırarak gidermeyi tercih etmiştir. Türkiye’ye karşı toprak ve tazminat iddiaları uzak ve imkansız olarak görüldüğü için Moskova’nın yardımıyla Azerbaycan’ın bazı toprakları Ermenistan tarafından ele geçirilmiş ve genetik nefret psikolojisinin devamı olarak Hocalı’da Türk soykırımı yapılmıştır.

⁴ Vamık Volkan. “Center for Development Research (ZEF Bonn): Facing Ethnic Conflicts”, 14-16 December 2000. http://www.zef.de/download/ethnic_conflict/volkan.pdf

Hocalı Soykırımı

Bu kanlı cinayet XX yüzyılda sivil insanlara yapılan terörizmin en korkunç örneğidir. Elde olan bilgilere göre, kadınlar, çocuklar, yaşlılar kurşun yağmuruna tutulmuş, yaralılar süngü ve mermilerle katledilmişlerdir. Onların birkaçının başı Ermenilerin mezarları ve abideleri önünde kurbanlık koyun başı gibi kesilmiştir. Kesilmiş başların beyinleri çıkarılmış, kafa tasının arka tarafı kesilip atılmıştır. Çocukların kemikleri kırılmış, gözleri çıkarılmıştır. Ölenlerin kafalarının derisi soyulmuştur. Öldürülmüş insanların cesetleri bile en ağır hakaretlere uğramış, hamile kadınlara ağır işkenceler uygulanmıştır. Kadınların yüzüklerini, bileziklerini, küpelerini kolayca çıkaramayan Ermeniler onların kollarını, parmaklarını keserek alıp götürmüşlerdir. Evlerle birlikte insanlar da canlı canlı yakılmıştır. Kurtulmak isteyenler dağlara, ormanlara kaçmış, ama bazıları kurtulamamış, soğuktan donarak ölmüşlerdir.

Hocalı'daki Ermeni eylemleri normal savaş koşullarıyla anlatılamaz. Burada Ermeni milisleri savunmasız kadın, çocuk ve yaşlılara dahi işkence uygulamışlar ve bu işkenceler Batılı medya kuruluşlarınca açık bir şekilde belgelenmiştir. Örneğin, haftalık "The Economist" dergisi, Hocalı katliamını şu şekilde tasvir etmiştir:

"...Helikopterden bakıldığında bazı Azeri mültecilerin kaçmak istedikleri, ancak buna rağmen yakalanarak öldürüldükleri açıkça görülebiliyor. Kasaba Ermenilerce 25 Şubat'ta ele geçirilmişti. Bir hafta sonra erkek, kadın ve çocukların cesetleri Dağlık Karabağ'ın karlı yamaçlarına saçılmış bir vaziyette. Şurası açık ki, bir çoğu keskin nişancılar tarafından öldürülmüşler. Hayatta kalanlardan bir tanesi Ermenilerin yerde yatanları dahi nasıl öldürüldüğünü anlattı. İki adamın derileri yüzülmüş, bir kadının ise parmakları kesilmiş..." (Arif, 2004: 56)

Ermeni gazeteci Daud Hayriyan "Haç İçin" isimli kitabının 26. sayfasında (19-76. sayfalar tamamen Hocalı katliamını içermektedir) Hocalı olaylarını şöyle anlatıyor: "Bazen biz şaşırarak ayaklarımızı cesetlerin üzerine bastıyorduk. Bataklıktan geçmek için cesetlerden yol yaptık. Ben cesetlerin üzerinden geçmek istemiyordum. Albay Ohanyan bana korkmamamı ve bunun savaşın kanunlarından biri olduğunu söyledi. Ben ayaklarımı yüzü-gözü kana bulaşmış 9-10 yaşlarında bir kız çocuğunun üzerine basarak ilerledim. Bacaklarım ve fotoğraf makinem kanlar içindeydi..."⁵

⁵Daud Hayriyan, "Vo imya Kresta", Beyrut-2000, http://www.portal.am/forum/forum_posts.asp?TID=913&PN=5

Hayriyan'ın aynı adlı eserinin 62 ve 63. sayfalarında bu durum şu şekilde ifade edilmektedir: “...Ermenilerin Gaflan grubu toplu cesetleri yakmakla görevlendirilmişti. Yaklaşık 100 kadar Türk cesedini Hocalı'dan bir kaç kilometre uzağa götürerek hepsini yaktılar. Sonuncu kamyonunda ben yaklaşık 10 yaşında bir kız çocuğu gördüm. Kız alnından ve kollarından yaralanmıştı. Yüzü-gözü morarmış çocuk henüz ölmemişti. Açlığa ve soğuğa, aldığı yaralara rağmen yaşıyordu. Yavaşça nefes alıyordu. Ben ölümle mücadele eden bu çocuğun gözlerini unutamiyorum. Kısa bir süre içerisinde onu da yakacaktılar. Kanlar içinde kalan çocuğu Tigranyan isimli bir asker saçlarından çekerek cesetlerin üzerine attı... Sonra da hepsini yaktı. Ben yakılan cesetlerin içerisinde bir ses duydum. Yakarıyor, yardım istiyordu... Ben daha ileri gidemedim. Geri döndüm. Onlar ise haç için savaşlarını devam ettirdiler”.⁶

Yapılan bu tür korkunç işkencelerin ve vahşetin cevabını Ermenilerin Türklere nefret psikolojisinde, Türkü öldürmekten manevi zevk alma düşüncesinde aramak gerekmektedir. Türklere olan nefretin derecesini belirlemek için Hocalı katliamına bizzat katılan Ermeni ideologu Zori Balayan'ın 1996 yılında yayınlanan “Ruhumuzun Canlanması” isimli kitabına bakmak yeterlidir. Hiçbir izah vermeden kitaptan alınan bir bölümü (s. 260-262) aktarıyorum: “...Sadece halkının kalbi sökülerek ateşe atılan Ermeni bu satırlardan gurur duyabilir ve haz alabilir. Biz Haçatur'la çocukların tutulduğu bodruma girdiğimizde askerlerimiz çocuklardan birini avuçlarından camın çerçevesine çivilemişlerdi. Çocuk ses çıkarmasın diye Haçatur annesinin kesilmiş göğsünü onun ağzına soktu. Sonra ben çocuğun kafasının, göğsünün ve karnının derisini yüzdüm. O, kan kaybından 7 dakika sonra öldü. İlk mesleğim doktor olduğum için hümanisttim. Bu yüzden çocuğa yaptığımdan mutluluk duymadım, fakat Türk olduğumu düşündükçe ve halkımın % 1 kadar da olsa intikamını aldığım için kalbimde büyük bir sevinç yeşeriyordu. Sonra Haçatur cesedi parçalara ayırdı ve köpeklere attı. Akşam biz aynı şeyi üç kız çocuğuna daha yaptık. Ben asıl vatanını seven bir Ermeni olarak görevimi fazlasıyla yerine getirdim. Haçatur da tıpkı benim gibi. Ben onun ve askerlerimizin gözlerinde intikam mücadelesi gördüm. Ertesi gün biz Kilise'ye giderek 1915 yılında katledilmiş atalarımız için dua ettik.”⁷

Hocalı'da çocukların katledilmesinde büyük pay sahibi olduğunu itiraf eden Ermeni terör örgütü ASALA'nın en aktif üyelerinden olan Vazgen

⁶ Aynı.

⁷ Zori Balayan “Confesses Armenians' genocide against Turks in Khojali”, <http://www.today.az/news/politics/36133.html>

Sisinyan da bu hareketi dolayısıyla eski Cumhurbaşkanı Robert Koçaryan tarafından “Milli Kahraman” olarak ödüllendirilmiş ve Ermenistan tarihine geçmiştir (Aşırılı, 2005: 7).

Azerbaycan, resmi olarak Hankendi’nde konuşlanan 366’ncı Rus Alayının da saldırıya katıldığını açıkladı. Çünkü saldırıda en gelişmiş konvansiyonel silahlar kullanılmıştı. Bunlar değil Karabağ’daki yerel gruplarda, yeni oluşmaya başlayan Azerbaycan ve Ermenistan ordularında bile yoktu. Adı geçen alaydan firar eden eden 3 Rus askeri, 3 Mart 1992 tarihinde düzenlenen basın toplantısında, “beyinlerinin yıkandığını ve Hıristiyan Ermeniler yanında Müslüman Azerbaycanlılara karşı savaştıklarını” itiraf ettiler. Sonradan elde edilen bilgilere göre, bu saldırıya daha önceden Ermenilere yardımcı olmak üzere gönderilen Fransız lejyonerler de katılmıştı (Aslanlı, 2001: 404).

Ermeni yazarların da itiraflarından görüldüğü gibi, Hocalı katliamı tam olarak bir soykırımdır. Bu tablolar açıkça gösteriyor ki, Ermeni güçlerinin asıl amacı sadece bir toprağı işgal etmek değil, bir halka sırf Türk oldukları için işkence yapmak, acı çektirmektir. Ermeniler bu soykırımda adeta intikam aldıklarını düşünmüşlerdir. Bu, Ermeniler arasında 100 yılı aşkın bir süredir derin bir kinin yaşadığını göstermektedir. Ermeni milli ideolojisine göre, eğer terörden daha şiddetli bir yöntem olursa, Ermeniler “adalet” için bu yönetime de baş vurmak zorundalar (İbrahimli, 2001: 44).

Belirtildiği gibi, Hocalıda planlı, sistematik şekilde yapılanlar tam olarak soykırımdır. Bu katliamda 613 insan katledilmiştir. Fakat bu katliamın soykırım olarak tanımlanması için sayılara dikkat çekilmemeli ve bir katliamın soykırım olarak tanımlanması için yüz binlerce, hatta milyonlarca insanın yok edilmesi gerektiği düşünülmemelidir. Aksi taktirde bu durum bir gecede 613 insanın öldürüldüğü Hocalı’nın soykırım olarak tanımlanmasına yönelik şüpheler uyandırabilir.

9 Aralık 1948’de BM tarafından kabul edilen Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi’ndeki tanımda belirleyici öğe sayı değil, ulus, din, soy ya da ırk özellikleri üzerine oluşan bir grubun sistematik ve planlı tamamen ya da kısmen yok edilme amacıdır.⁸ Ermenilerin Hocalı’da yaptıkları katliam BM Soykırım Anlaşması’nın, soykırım koşullarını sayan 2. maddesinde yer alan beşinci bendin ilk üçü ile uyum gösteriyor. İlgili maddede soykırımın gerçekleşmesi için bu bentlerde düzenlenen eylemlerden birinin yeterli olduğu belirtiliyor. Ermenilerin

⁸Cavid Veliyev. Hocalı Katliamı. <http://www.avim.org.tr/eskimakaletekli.php?makaleid=653>

Hocalı'da yaptığı toplu katliam BM Soykırım Anlaşması'nda soykırımı düzenleyen 2. maddesi ile birebir uyuyor. Bu maddenin koşullarında belirtiliyor:

- 1) ilgili grup üyelerinin öldürülmesi,
- 2) ilgili grup üyelerinin ruhsal ve fiziksel sağlıklarına zarar verilmesi,
- 3) ilgili grup üyelerinin fiziki varlıklarını ortadan kaldıracak koşullar altına konulması (Pazarcı, 2006: 203).

Bu eylemlerin savaş ve barış zamanlarında işlenmiş olması soykırımın niteliğini etkilememekte ve eylemin ilgili grubun tümüne veya bir kısmına uygulanması bu eylemlerin soykırım niteliğini değiştirmiyor.

Zori Balayan ve Daud Hayriyan'ın anlatımları Hocalı'nın bir etnik grubun yok edilmesine yönelik olduğunun göstergesidir ve Hocalı'nın bir soykırım olarak tanımlanması için yeterlidir. Ermenistan 1993 yılında, Azerbaycan ise 1996 yılında BM Soykırım Anlaşması'nı imzaladıkları için bu anlaşma her iki tarafı bağlıyor. BM Soykırım Sözleşmesi'nin 3. ve 4. maddeleri gereğince soykırım niteliğindeki eylemlerin birini bizzat gerçekleştiren, gerçekleştirilmesi için anlaşılan, doğrudan ve kamuya yönelik olarak bu tür eylemleri özendiren, bu tür eylemlere niyet eden ya da suça katılan herkesin, ister yönetici, isterse resmi görevli ya da görevli olmayan bir kişi olsun, cezalandırılması gerekiyor.

SONUÇ

Ermeniler bu vahşeti işleyerek öncelikle 1915 yılında yaşanan tehcir kararından adeta kendilerince öğ almışlardır. Hocalı aynı zamanda stratejik bir noktadır ve Dağlık Karabağ'daki tek havaalanının olduğu yerdir. Diğer önemli bir nokta ise Ermenilerin bu şekilde vahşice bir saldırıda bulunarak savaştan ve direnen diğer yerleşim birimlerini psikolojik olarak çökertmiş ve böylece bütün Karabağ bölgesini ve hatta Karabağ dışındaki diğer Azerbaycan bölgelerinin de korku ve telaşla boşaltılmasını sağlamıştır. Dolayısı ile burada Türk insanının sistematik ve planlı katliamı amaçlanmıştır. Soykırım meselesi hukuki ve politik açıdan yeteri kadar araştırılmıştır. Soykırım suçunu politik değerlendirme yoluyla önlenmek mümkündür. Fakat çok sayıda sorular cevap beklemektedir: Dünya kamuoyu neden bekliyor? Neden çifte standartlar? Soykırım kurbanlarının hak sesini duyurmak için daha ne kadar soykırım yaşanmalıdır? Azerbaycan halkı artık insani değerler ve normaler kavramına kuşku ile bakmaktadır. Bütün dünyanın gözleri önünde gerçekleşen bu katliama BM, AB gibi uluslararası kuruluşlar gereken özeni göstermemişlerdir. Birleşmiş Milletler

Güvenlik Konseyi genel olarak 1993 yılı Nisan-Kasım aylarında 822, 853, 874, 884 sayılı kararları kabul etmiştir. Bu kararlarla Azerbaycan topraklarının Ermeniler tarafından işgal edildiği belirtilmiştir. İşgalin sona erdirilmesi için bugüne kadar bir çaba gösterilememiştir. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin 25 Ocak 2005 tarihli ve 1416 sayılı kararında Ermenistan'ın Azerbaycan topraklarını halen işgali altında tuttuğu da belirtilmiştir. BM Genel Konseyi'nde 14 Mart 2008 tarihinde kabul edilen kararına uygun olarak bütün Ermeni güçlerinin kayıtsız-şartsız işgal edilmiş Azerbaycan topraklarını boşaltmaları talebini ise AGİT'in Minsk Grubu'nun eşbaşkanları olan Rusya, ABD ve Fransa bu kararın aleyhine oy kullandılar. Bu durum karşısında Azerbaycan'ın Minsk Grubu'nun eşbaşkanlarına olan güveni tamamen sarsmıştır. Gelinen nokta şu ki, bizim yapmalı olduğumuz bir işi bizim yerimize kimse yapamaz ve yapmaz. Uluslararası barışın emperyalist devletler tarafından sağlanmasını düşünmek herhalde büyük saflık olur. Umutu bizler kendimizde aramalıyız.

KAYNAKÇA

- Aktan, Gündüz, , “Ermeni Olayları ve Kimlik Sorunu”, *Radikal Gazetesi*, 04 Ekim 2000
- Arif, Emin, *Kafkasya jeopolitiğinde Rusya, İran, Türkiye Rekabetleri ve Ermeni Faktörü*, Naturel Yayıncılık, Ankara 2004
- Armaoğlu, Fahir, *Filistin Meselesi ve Arap-İsrail Savaşları (1948-1988)*, Türkiye İş Bankası Kültür yayınları, Ankara 1991
- Aslanlı, Araz, “Tarihten Günümüze Karabağ Sorunu”, *Avrasya Dosyası, Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, VII/1Azerbaycan Özel*, Ankara,
- Aşırılı, Akif, *Türk'ün Hocalı Soykırımı*, Bakü 2005
- Balayan, Zori, 1984, *Oçag*, Sovetakan Grokh yayınevi (rusça), Erivan
- Daver, Bülent, *Siyaset Bilimine Giriş*, Ankara 1993
- Gül, Nazmi, Ekici, Gökçen, “Azerbaycan ve Türkiye ile Bitmeyen Kan Davası Ekseninde Ermenistan'ın Dış Politikası”, *Avrasya Dosyası, Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, VII/1Azerbaycan Özel*, Ankara 2001, s. 367-392
- İbrahimli, Haleddin, *Değişen Avrasya'da Kafkasya*, ASAM yayınları, Ankara 2001
- Kerovpyan, Keğam, *Mitolojik Ermeni Tarihi*, İstanbul2000
- Laçiner, Sedat, “Türkiye-Avrupa İlişkilerinde Kültür ve Medeniyet: Tarihsel Ve İdeolojik Kökenler”, *Liberal Düşünce*, IV/13 1999, s. 39-57

Laçiner, Sedat, “Ermeni İddiaları ve Terör”, *Ermeni Sorunu El Kitabı*, Ankara 2003, s. 95-122

Pazarcı, Hüseyin, *Uluslararası Hukuk*, Ankara, Turhan kitabevi, Ankara 2006

Şaginyan, M., , “Vajnoye Sobitiye İstorii”, *Literaturnaya Gazeta* 13 Eylül 1978

Weems, Samuel A., *Ermenistan – Terrorcu “Hıristiyan Ülkenin Gizlinleri*, OKA Ofset Azerbaycan-Türkiye Neşriyat-Poliqrafı yayınları, Bakü 2004

İnternet adresleri:

Daud Heyriyan, Vo imya Kresta, Beyrut-2000.

http://www.portal.am/forum/forum_posts.asp?TID=913&PN=5.

Cavid Veliyev, Hocalı Katliamı.

<http://www.avim.org.tr/eskimakaletekli.php?makaleid=653>

Kolibel Çeloveçestva na Teritorii İstoriceskoy Armenii:

<http://www.azg.am/RU/20020108/2002010817.Shtm>.

Svetlana Lurye, Rossiya v massovom soznanii Armyan:

<http://www.polit.ru>.

Vamık Volkan. Center for Development Research (ZEF Bonn): Facing Ethnic Conflicts, 14-16 December 2000.

http://www.zef.de/download/ethnic_conflict/volkan.pdf

Zori Balayan Confesses Armenians’ Genocide Against Turks In Khojali.
<http://www.today.az/news/politics/36133.html>.